

Posolstvo Svätého Otca
na 58. svetový deň modlitieb za duchovné povolania

25. apríl 2021

Svätý Jozef: sen o povolani

Drahí bratia a sestry!

Dňa 8. decembra minulého roka, pri príležitosti 150. výročia vyhlásenia sv. Jozefa za patróna univerzálnej Cirkvi, sa začal rok zvlášť venovaný sv. Jozefovi (porov. *Dekrét apoštolskej penitenciárie*, 8. decembra 2020). Aj ja som v tejto súvislosti napísal apoštolský list *Patris corde*, ktorého cieľom je „prehľbiť našu lásku k tomuto veľkému svätcovi“. Ide totiž o mimoriadnu osobnosť, ktorá je zároveň „taká blízka každému z nás v našej ľudskej situácii“. Sv. Jozef nás nijako neohromuje, nie je obdarený mimoriadnymi charizmami, v očiach tých, ktorí sa s ním stretli, sa nejavit nijako zaujímavý. Nebol známy, ba ani povšimnutiahodný: evanjeliá neuvádzajú ani jedno jeho slovo. Avšak v tom, ako prežíval svoj obyčajný život, uskutočnil niečo mimoriadne v Božích očiach.

Boh vidí do srdca (porov. *1 Sam 16, 7*) a vo sv. Jozefovi spoznal otcovské srdce, schopné darovať a plodiť život v každodennosti. A k tomu vedú aj duchovné povolania: majú každý deň plodiť a obnovovať život. Pán chce formovať otcovské a materské srdcia: srdcia otvorené, schopné veľkého nadšenia, veľkodušne sa darujúce, súciteľne utešujúce v úzkosti a pevne posilňujúce nádej. To je potrebné tak pre kňazstvo, ako aj pre zasvätený život zvlášť dnes, v časoch poznačených krehkosťou a utrpením – aj v dôsledku pandémie, ktorá vyvoláva neistotu a strach ohľadom budúcnosti a zmyslu života. Sv. Jozef nám so svojou vľúdnosťou ide v ústrety, je akoby tým „svätým z vedľajších dverí“ a zároveň nás jeho silné svedectvo môže na našej ceste usmerniť.

Sv. Jozef ponúka pre povolanie každého z nás *tri kľúčové slová*. Prvé z nich je *sen*. Každý v živote sníva o tom, že sa uplatní. A je správne pestovať v sebe takéto veľké nádeje, vysoké očakávania, ktoré nedokážu uspokojiť prchavé ciele – ako sú úspech, peniaze a zábava. Ak by sme ľudí požiadali, aby jedným slovom opísali svoj životný sen, nie je ťažké predstaviť si ich odpoveď: láska. Práve láska dáva zmysel životu, pretože odhaľuje jeho tajomstvo. Život totiž *máme*, len ak ho *dávame*, skutočne ho vlastníme, iba ak ho celkom darujeme. Sv. Jozef nám má v tomto ohľade veľa čo povedať, pretože prostredníctvom uskutočnenia snov, ktoré mu Boh vnukol, celý svoj život spravil darom.

Evanjeliá hovoria o štyroch snoch (porov. *Mt* 1, 20; 2, 13.19.22). Boli to Božie výzvy, no nebolo ľahké ich prijať. Po každom sne musel Jozef zmeniť svoje plány a riskovať, obetujúc vlastné plány, aby nasledoval tajomné Božie plány. On mu absolútne dôveroval. Môžeme sa však pýtať: „Čo to bol za nočný sen, že vzbudil takú dôveru?“ Ako často sme v minulosti venovali pozornosť nejakému snu, ktorý mal len máločo spoločné s konkrétnou realitou života. Sv. Jozef sa však nechal viesť svojimi snami bez zaváhania. Prečo? Pretože jeho srdce už bolo zamerané na Boha, bolo voči nemu disponované. Jeho bdelému „vnútornému uchu“ stačil len malý náznak, aby spoznal Boží hlas. To platí aj pre naše povolanie: Boh sa nerád zjavuje veľkolepo, aby tak robil nátlak na našu slobodu. Svoje plány nám dáva poznať opatrne; nezasahuje nás oslnivými víziami, ale hovorí k nám potichu v hĺbke srdca, približuje a prihovára sa nám prostredníctvom našich myšlienok a našich pocitov. A tak, ako sv. Jozefovi ponúkol vysoké a prekvapivé ciele, ponúka ich aj nám.

Sny zaviedli Jozefa do dobrodružstiev, aké by si nikdy nedokázal predstaviť. Prvý sen zneistil jeho zasnúbenie, no zároveň sa stal otcom Mesiáša; druhý ho donútil utiecť do Egypta, avšak zachránil tak život svojej rodine. Po treťom sne, ktorý mu predpovedal návrat do vlasti, ho štvrtý sen donútil znovu zmeniť plány a viedol ho do Nazareta, tam, kde Ježiš začne ohlasovať Božie kráľovstvo. Vo všetkých týchto radikálnych zmenách sa ukázalo, že napokon zvíťazila jeho odvaha nasledovať Božiu vôľu. To isté platí pre povolanie: Božie povolanie nás stále núti vychádzať zo seba, darovať sa a ísť ďalej. Niet viery bez rizika. Iba ak sa s dôverou zveríme Božej milosti a odložíme svoje vlastné plány a vlastné pohodlie, potom povieme Bohu skutočne „áno“. A každé „áno“ prinesie ovocie, pretože ním privolíme na väčší plán, z ktorého vidíme iba útržky, ale božský umelec ho pozná a rozvíja, pričom z každého života robí umelecké dielo. V tomto zmysle sv. Jozef predstavuje vzor prijatia Božích plánov. Avšak toto prijatie je z jeho strany *aktívnym prijatím*: nikdy nejde o akúsi odovzdanosť či ústupčivosť, on „nie je človekom pasívne zmiereným so všetkým. Je odvážny a veľmi aktívny“ (apošt. list *Patris corde*, 4). Kiež pomôže všetkým, predovšetkým však mladým, pri ich rozlišovaní, aby mohli uskutočniť Božie sny určené im; kiež ich inšpiruje k odvahe povedať „áno“ Pánovi, ktorý vždy dokáže prekvapiť a nikdy nesklame!

Druhé slovo označuje cestu sv. Jozefa a cestu povolania: *služba*. V evanjeliách vidíme, ako Jozef žije úplne pre druhých a nikdy nie pre seba. Svätý Boží ľud ho nazýva *najčistejší ženích*, čím ukazuje na jeho schopnosť milovať a neponchať si nič pre seba. Oslobodiac lásku od akéhokoľvek vlastníctva, otvoril sa pre ešte plodnejšiu službu: jeho láskyplná starostlivosť prechádzala z generácie na generáciu a vďaka svojej starostlivej ochrane sa stal patrónom Cirkvi. Je tiež patrónom dobrej smrti, lebo dokázal naplniť zmysel

života sebadarováním. Jeho služba a obeta boli možné len vďaka tomu, že ich podopierala ešte väčšia láska: „Každé pravé povolanie sa rodí zo sebadarovania, ktoré je ovocím zrelej obety. Aj v kňazstve a v zasvätenom živote sa vyžaduje tento druh zrelosti. Nech ide o akékoľvek povolanie, či už do manželstva, na život v celibáte alebo panenstve, k zrelému sebadarovaniu sa nedá dospieť, ak sa zastavíme len pri logike obety. Vtedy hrozí, že namiesto toho, aby povolanie bolo znamením krásy a radosti lásky, bude prejavom nešťastia, smútku a frustrácie“ (*tamže*, 7).

Služba ako konkrétne seba-darovanie nebola pre sv. Jozefa len vysokým ideálom, ale stala sa súčasťou každodenného života. Usiloval sa nájsť a zariadiť vhodné miesto pre narodenie Ježiša; urobil všetko pre to, aby ho zachránil pred Herodesovým hnevom a bezodkladne zorganizoval cestu do Egypta; okamžite sa vrátil do Jeruzalema, keď sa Ježiš stratil a hľadal ho; svojou prácou živil rodinu aj v cudzej krajine. Skrátka, vedel sa prispôbiť rôznym okolnostiam s postojom človeka, ktorý nestráca odvahu, ak život nejde, ako on chce: s *pripravenosťou* toho, kto *žije, aby slúžil*. V tomto duchu prijal Jozef mnohé a často neočakávané cesty v živote: z Nazareta do Betlehema na sčítanie ľudu, potom do Egypta a znova do Nazareta, a každý rok do Jeruzalema, zakaždým ochotný ísť v ústrety novým podmienkam bez toho, aby si sťažoval na to, čo sa prihodilo, a pripravený pomôcť danú situáciu riešiť. Možno povedať, že bol *ochrannou rukou* nebeského Otca nad jeho Synom na zemi. A tak je vzorom pre všetky povolania, ktoré sú pozvané byť *činnými rukami* nebeského Otca pre jeho synov a dcéry.

Preto rád myslím na sv. Jozefa, ochrancu Ježiša i Cirkvi, ako na *ochrancu povolání*. Z jeho ochoty slúžiť vychádza jeho *starostlivosť pri ochraňovaní*. „*On vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku a odišiel do Egypta*“ (Mt 2, 14) – hovorí evanjelium, čím naznačuje jeho pripravenosť a oddanosť svojej rodine. Nestrácal čas trápením sa nad tým, čo nemohol zmeniť, aby oň neukrátil tých, ktorí sú mu zverení. Táto pozorná a ohľaduplná starostlivosť je znakom vydareného povolania. Je svedectvom o živote, ktorého sa dotkla Božia láska. Aký krásny príklad kresťanského života ponúkame, keď nesledujeme tvrdohlavo svoje vlastné ambície a neoddáujeme sa nostalgii, ale staráme sa o to, čo nám Pán prostredníctvom Cirkvi zveril! Vtedy Boh vyleje na nás svojho Ducha, svoju tvorivú silu, a koná zázraky ako v Jozefovi.

Popri Božom povolání – ktoré uskutočňuje naše najväčšie sny – a našej odpovedi naň – spočívajúcej v ochotnej *službe* a v pozornej starostlivosti, je tu aj tretí aspekt života sv. Jozefa a kresťanského povolania, ktorý sa uplatňuje v každodennom živote: *vernosť*. Jozef je „*človek spravodlivý*“ (Mt 1, 19), ktorý sa v činorodom tichu každého dňa verne drží Boha

a jeho plánov. V mimoriadne ťažkom momente svojho života „o všetkom uvažuje“ (porov. v. 20). Rozjíma, starostlivo uvažuje, nekoná v chvate, nepodľahne pokušeniu prijať unáhlené rozhodnutia, nenasleduje len svoj inštinkt a neriadi sa len prítomnou chvíľou. Všetko koná trpezlivo. Vie, že existencia človeka sa buduje iba na vytrvalej vernosti veľkým rozhodnutiam. To zodpovedá trpezlivej a neustálej pracovitosti, s akou Jozef vykonáva skromnú profesiu tesára (porov. *Mt* 13, 55). Preto, hoci nebol zaujímavý pre vtedajšie kroniky, už po stáročia je inšpiráciou pre bežný život každého otca, každého robotníka, každého kresťana. Lebo tak, ako život, aj povolanie dozrieva len v každodennom prežívaní vernosti.

Ako sa živí táto vernosť? Vo svetle Božej vernosti. Prvé slová, ktorými sa Boh vo sne obrátil na sv. Jozefa, boli výzvou, aby sa nebál, pretože Boh je verný svojim prisľúbeniam: „*Jozef, syn Dávidov, neboj sa*“ (*Mt* 1, 20). *Neboj sa*: to sú slová, ktorými sa Pán obracia aj na teba, drahá sestra a drahý brat, keď napriek neistote a váhaniu pocítiš, že už nemôžeš viac odsúvať túžbu darovať mu život. Tieto slová ti Boh zakaždým znova opakuje tam, kde sa práve nachádzaš, možno uprostred skúšok a neporozumení, či denných zápasov o nasledovanie jeho vôle. Tieto slová objavíš, keď sa na ceste povolania vrátiš ku svojej prvej láske. Tieto slová ako refrén sprevádzajú toho, kto povie Bohu „áno“ svojím životom tak, ako sv. Jozef: v každodennej vernosti.

Táto vernosť je tajomstvom radosti. V nazaretskom domčeku, hovorí sa v jednom liturgickom hymne, vládla „číra radosť“. Bola to každodenná a priezračná radosť jednoduchosti, radosť toho, kto ochraňuje niečo dôležité: vernú blízkosť Bohu a blížnemu. Aké by to bolo pekné, keby rovnaká jednoduchá a žiarivá, striedma a nádejplná atmosféra naplnila naše semináre, naše rehoľné inštitúty, naše farské domy! Je to radosť, ktorú vám zo srdca želám, bratia a sestry, ktorí ste si za *sen* svojho života veľkodušne zvolili Boha, aby ste *mu slúžili* v bratoch a sestrách, ktorí sú vám zverení, a to vo *vernosti*, ktorá je už sama osebe svedectvom, v epoche poznačenej povrchnými rozhodnutiami a emóciami, ktoré vyprchajú bez toho, aby po nich ostala radosť. Nech vás s otcovským srdcom sprevádza sv. Jozef, ochranca povolání!

V Ríme pri sv. Jánovi v Lateráne 19. marca 2021, na sviatok sv. Jozefa

František

*Z talianskeho originálu *Messaggio del Santo Padre Francesco per la 58ª Giornata Mondiale di Preghiera per le Vocazioni* preložila Mária Spišiaková*